

QILA DAVTRASIDA

№ 23 (369)
2019 - yil
5 - iyun
chorshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqa boshlagan.

**УРУШ
ЎЧОГИ**дан
қайтган
болалар

2-бет

575 нафар
фуқаро
АФВ
ЭТИЛДИ

2-бет

ҚОРА АММАга
мактуб

4-бет

Болани кўзи
ТАРБИЯЛАЙДИ

5-бет

**МАКТАБ
ФОРМАСИ**
қачондан
мажбурий
жорий
этилади?

6-бет

ҚОРНИ ОЧ ОДАМ

**«Будка»лардаги
аянчли санитария...**

3-бет

Улар — ўзбеклар, бизнинг ватандошларимиз!

2019 йил 30 май кuni Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев топшириғига биноан 156 нафар Ўзбекистон фуқароси, асосан, аёллар ва болалар махсус авиарейсда Тошкент шаҳрига олиб келинди. Улар алдов йўллари билан Яқин Шарқдаги куролли можаролар худудига бориб қолган эдилар.

Ўзбекистон Республикаси Ташки ишлар вазирлиги баёнотида кўра, ушбу гуманитар амалиёт инсон ҳуқуқларини химоя қилиш соҳасидаги асосий халқаро ҳужжатларга тўлиқ риоя этган ҳолда, шунингдек, халқаро гуманитар ҳуқуқнинг меъёр ва тамойилларидан келиб чиқиб амалга оширилди.

Хорижий жангари-террористлар билан алоқадор ҳамда терроризм қурбонлари бўлиши мумкин бўлган аёллар ва болаларга ёрдам кўрсатиш муҳимлиги БМТ Хавфсизлик Кенгашининг 2396-резолюцияси билан тасдиқланган.

Оғир ҳаётини даври бошидан ўтказиб, Ватанга қайтган ҳамюртларимизга Ўзбекистон ҳукумати реабилитация ва жамиятга қайта мослашишлари учун ҳар томонлама ёрдам кўрсатади. Уларнинг тиббий ёрдам ва психосоциал кўмакдан фойдаланишлари, таълим ва бошқа ижтимоий дастурларда иштирок этишлари таъминланади. Кутқарилган ватандошларимизнинг тинч ҳаётга қайтишлари учун, хусусан, уларни тегишли бошпана ва иш ўрни билан таъмин-

лаш борасида зарур шароитлар яратилади.

Барча мусулмонлар учун муқаддас бўлган Рамазон ойида фуқароларимизни кутқариш бўйича муваффақиятли амалга оширилган гуманитар миссия Ўзбекистон Ташки ишлар вазирлиги, махсус хизматлари ва бошқа идораларининг мувофиқлаштирилган ҳаракатлари самарасидир.

Кuni кеча Президентимиз Шавкат Мирзиёев Тошкент вилояти фаоллари билан йиғилишида мазкур «Меҳр» операцияси ҳақида тўхталиб ўтар экан, Яқин Шарқдан ватандошларимизни олиб келиш осон бўлмаганини алоҳида қайд этди.

«Мана, 156 нафар юртдошимизни Яқин Шарқда уруш бўлаётган жойдан олиб келдик. Хўш, улар нима учун кетган? Аҳволимиз хароб бўлгани учун, шароит бўлмагани учун кетган. Лекин у ерда нима бўлди? Хотин-қизларимизни

сотишди, бешта бола бешта отадан, 14 ёшли қиз туққан. Шу ҳолат бизга ярашадими?

Уларни Ватанга олиб келиш жуда қийин бўлди. Қанча давлатлар билан гаплашдик. Самолётни у ёққа кўндириш, террористларнинг қўлидан олиб чиқиш осон эмас. Лекин қайтардик — нима бўлгандаям улар бизнинг ватандошимиз. Энди нима қилиш керак? Нурунийлар, жамоатчилик қаёққа қараяпти?

Ким буни тушунтиради? Бундай нарсалар ҳаммамизни ўйлангирини, қийнаши керак», — деди Президент (president.uz).

«Меҳр» дастури доирасида Яқин Шарқ худудидан Ўзбекистонга қайтарилган ўғил-қизлар орасида 40 нафардан зиёди мактаб ёшидаги ўқувчилардир.

Халқ таълими вазирлиги томонидан улар учун Тошкент вилоятида махсус мобил мактаб ташкил этилди. Ўқувчилар ёшидан келиб чиқиб, бошланғич ва юқори синфларда таълим олмақда.

Ўқувчиларни реабилитация қилиш ва ижтимоий мослаштириш мақсадида 10 нафар педагог ҳамда 20 нафар психологдан иборат маҳоратли ва билимли мутахассислар жамоаси шакллантирилди. Мутахассислар ишлайдиган контингент махсус тайёрларлик талаб этишини инобатга олиб, улар 36 соатлик «Танглик вазиятда қолган болалар билан ишлаш» мавзусида махсус курсда ўқитилди, дея хабар берди Халқ таълими вазирлиги ахборот хизмати.

Инсонпарварликнинг юксак намунаси

Мамлакатимизда бугунги кунда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, улкан бунёдкорлик, маънавий соҳадаги туб ўзгаришлар замирида азалдан халқимизга хос бўлган бағрикенглик ва кечиримлилик фазилатлари мужассам.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфасини янада обод қилиш, янги ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектларни барпо этиш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Булардан кўзланган ягона мақсад — халқимиз фаровонлигини юксалтириш, аҳолига муносиб турмуш шароитини яратишдан иборат.

Мана шундай янгилашни жараёнларида фаол иштирок этаётган фуқароларимиз билан бир қаторда, ҳаёт йўлларида адашиб, хозирги вақтда хатоларидан тўғри хулоса чиқарган юртдошларимизга мамлакатимиз равнақига ҳисса қўшиш учун яна бир бор имконият бериш — жамиятимизнинг инсонпарварлик ва адолат тамойилларига уйғун ва ҳамохангидир.

Мазлумки, жиноят содир этган шахс нафақат ўзининг, балки фарзандлари, ота-онаси, каму қариндошларининг ҳам келажаги ва тақдирига тасир ўтказмасдан қолмайди. Озодликдан маҳрум бўлган киши азиз фарзандларини ўз меҳридан айириб, ота-оналарини ҳам айрилиқ доғига мубтало қилади.

Шу сабабли, хато қилган ва бугунги кунда қилмишига чин дилдан пушаймон бўлган шахсларни кечириниш — юксак инсонпарварлик намунаси бўлиб, у яқин инсонини изтироб ва

интизорлик билан кутаётган бутун бир оилани янгидан ҳаётга қайтариш билан баробардир.

Ана шу ҳолатларни инобатга олиб, бутун Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев муборак Рамазон ҳайитини нишонлаш арафасида давлатимиз гуманистик сиёсатининг ҳамда халқимизга хос эзгулик ва меҳр-оқибат, кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларнинг амалий тасдиғи сифатида «Жазо муддатини ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида»ги Фармонни имзолади.

Мазкур инсонпарварлик акти — давлатимизнинг ҳар қандай ҳолатда ҳам фуқаролар учун ғамхўрлигининг ёрқин мисолидир.

Зеро, жиноятга қўл урган, боши деворга теккандан сўнг адашганлигини

тушуниб етган одамларни афв этиш — муқаддас динимизнинг ҳам асосий арконларидан бири саналади.

Фармонга мувофиқ, содир этган жинояти учун озодликдан маҳрум қилиш жойларида жазо ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган 575 нафар фуқаро афв этилди.

Уларнинг 361 нафари жазодан тўлиқ озод қилиниб, ота-онаси, фарзандлари ва яқинлари бағрига қайтарилди, шунингдек, 214 нафар шахснинг озодликдан маҳрум этиш жазо муддатлари қисқартирилди.

Афв этилганларнинг 7 нафарини 60 ёшдан ошган шахслар, 6 нафарини аёллар, 1 нафарини чет эл фуқароси ташкил этади.

Давлатимиз раҳбари Фармонда қайд этганидек, жиноят содир этган шахсларни фақат жазолаш эмас, балки «Жаҳолатга қарши маърифат» ғояси асосида қайта тарбиялаш, уларнинг ўз ҳалол меҳнати билан жамиятда муносиб ўрин эгаллаши учун барчамиз бирдек масъулмиз.

Шунга қўра, Фармон ижросини таъминлаш мақсадида афв этилган шахсларнинг ижтимоий мослашуви, уларни меҳнатга жалб этиш ва соғлом турмуш тарзини йўлга қўйишига кўмаклашиш юзасидан масъул вазирликлар, идоралар ва ҳокимликларга тегишли топшириқлар берилди. (ЎЗА)

ИЛМ-ФАН

Ёшлар академияси

Инновацион ривожланиш вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Ўзбекистон ёшлар иттифоқи томонидан Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳузуринда Ёшлар академияси ташкил этилиши мумкин. Ўзбекистон Президентининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталига жойлаштирилган «Ёшларни илм-фан соҳасига жалб этиш ва уларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори лойиҳасида бу ҳақда белгиланган.

Ёшлар академиясини ташкил этишдан мақсад ёш иктидор соҳибларини инновацион тадбиркорлик соҳасига тизимли жалб қилиш бўйича олиб борилаётган ишлар самарадорлигини ошириш экани айтилмоқда. Иктидорли ёшларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган ишларни янада жонлантириш, мамлакат илм-фанининг халқаро миқёсдаги рақобатбардошлигини таъминлаш, мавжуд илмий мактаблар салоҳиятини янада мустаҳкамлаш ҳамда уларнинг инновацион салоҳиятини ривожлантириш учун ягона платформа яратиш кўзда тутилган.

Қорни оч одам

«Тадбиркор» фақат чўнтагини ўйласа, мутасадди кўрмаганга олса, одамлар соғлиғига ва ҳаётига ким қафолат беради?

Юртимизда сўнгги бир неча йилда тадбиркорларга кенг имкониятлар яратилди. Асосийси эркинлик берилди. Жумладан, уларнинг молиявий-ҳўжалик фаолиятини текширишга икки йил муддатга мораторий жорий этилди.

Бундан кўзланган мақсад — одамларни кичик бизнесга жалб этиш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш ва пировардида одамларни рози қилишдир. Ҳарқалай, халқимизнинг фаровон яшагани, юртимизда тадбиркорлар кўпайгани ҳаммамизга бирдек фойда келтиради.

Лекин танганинг иккинчи томони ҳам бўлганидек, мўмай даромад топиш мақсадида ҳалол ва ҳаромнинг фарқи бормайдиган «тадбиркор»лар ён-атрофимизда кўпайиб бораётгани ҳеч кимга сир эмас. Шундай пайтларда бундай эркинлик ва мораторий умумовқатлашиш ошхоналари учун эмас экан, деган фикрга бориб қолади киши. Нега дейсизми?

Электр бўлса, басми?

Ишга ҳўнтакка қараб очилади. Ҳам-ма ҳам сифатли ва қиммат ресторандарда тушиқ қила олмайдди. Оддий одамлар учун арзонгинага қоринни тўйгазишнинг ўзи муҳим.

Кейинги пайтларда тадбиркорлик ниқоби остида одамлар гавжум жойларда, автобекатларда, хиёбонларда тезпишар турли егуликлар тайёрлаб сотиш авжга чиқди. Бундай йўл-йўлақай овқатлашиш «будка»ларида асосан гумма, пирожка, хот-дог, кабоб каби тезпишар таомлар тайёрлаб сотилади. Бундай жойлардан ҳўранданинг қадами узилмайди. Сабаби аниқ: нисбатан арзон... Сифат эса қорни очни ҳам, ҳамёни юпқа одамни ҳам кизиқтирмайдди.

Бундай шохобчалардаги санитария-гигиена талаблари тўғрисида умуман гапирмасам ҳам бўлади. Эътибор беринг, фақат электр токини тортиб келиш билан овқатлашиш ёки таом сотиш шохобчасини очиш мумкинми? Мумкин экан... Бунга одамлар гавжум бўлган ҳар қадамда дуч келяпмиз. Даъвоси битта вагонча экан, вассалом. Иссиқ сув, совуқ сув, канализация деган терминлар ўтган асрда қолган...

Бундай шохобчаларда сотиладиган тезпишар пирожка, чебурек, сомсалар умуман гигиена талабларига жавоб бермайди. Айниқса, пишириш учун ишлатиладиган ёғнинг сифатини кўриб, ёқа ушлайсиз. Қайта-қайта фойдаланаверилганидан сариқ рангли ёғ қоп-қора тусга кирган. Махсулотлар шундай очик ҳолда атрофдаги кўринмас чанг-тўзон билан қорниб туради. Баъзан бир кун олдинги махсулотни ҳам иситиб бераверишади.

Бундай «тадбиркорлар» учун оқумли касалликлар, ошқозон ва ичкада ўткир яллиғланишлар... барчаси бекор гап. Уларга пул келиб чўнтақлари қаппайиб турса бўлди. Бировнинг саломатлиги билан бошларини қотириб ўтиришнинг нима кераги бор.

Салла деса қалла...

Мутасаддилар бу салбий ҳолатларни кўрмайдди, уларни бу кизиқтирмайдди, деб ўйлайсизми? Хато қиласиз! Улар барчасини кўриб, билиб турибди. Аммо, негандир жим. Чунки бугун тадбиркорларга тегиб бўлмайди. Текшириш бўйича

мораторий эълон қилинган-ку, ахир.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази, унинг ҳар бир вилоят, туман, ҳатто бозорларда бўлимлари мавжуд. Аммо менга тегмасанг, мен ҳам сenga тегмайман нақлада иш юритади.

Нима эмиш, умумовқатлашиш шохобчасини очиш учун Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази томонидан бериладиган сертификат талаб қилинмасми?

Агар ташкилот низомида олдиға кўйилган вазифа ва мақсадлар билан танишиб чиқсангиз, бу зарур эканлиғига ишончингиз қомил. Демак, марказ бу салбий ҳолатларга томошабин бўлмасдан, сертификат зарурияти масаласини кун тартибига қўйиш керак эмасми? Қўйингчи, «будка»лар фаолияти учун ҳам санитария талабларини қўйиш вақти етмадими? Масалликларнинг музлат-ғичда сақланиши, егуликларнинг сотув жараёнида усти ёпиқ идишда туриши, идишларни тозалаш талаблари, ошпаз ва сотувчи соғлиғига бўлган талаблар қўйилиши керак эмасми? Ахир, масала фақат тадбиркорлик субъекти фаолияти тўғрисида эмас, одамларнинг қимматли соғлиғи тўғрисида кетяпти-ку.

Бугун тайинли иши бўлмасдан, рўзғорига тўрт сўм пул олиб қираман, деб кўчада таксичилик қилган ҳайдовчиларни бир гуруҳ ташкилот бўлиб қувиб юрмасдан, бир қунда юзлаб одамлар таом ейдиган «будка»ларга ҳам бир бошимизни суқиб қўйсак бўлмайдимиз?

Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази мутасаддиларнинг топиб олган яна бир гапи бор: мавжуд қонун-қоидаларга кўра, санитария-эпидемиология назорати ходимларининг ошхона ва кичик овқатлашиш шохобчаларида текширув ўтказиш ҳуқуқи йўқ эмиш. Узоққа бормаёлик, яқин йилларга чак ошхоналар «СЭС» ходимларининг текшир-текширларидан бешиб қолишган эди. Бу ҳеч кимга сир эмас. Исталган ошхона ёки кафега бориб сўрасангиз бу ҳақда дардини дoston қилишади. Яхшиямки, тадбиркорлик фаолиятига ортиқча аралашувларга ҳеч қўйилгандан сўнг, ташкилот ўзида бундай вақолат йўқлигини тушуниб қолибди. Аммо бу салла деса, қаллани олиш керак дегани эмас. Майли санитария-эпидемиология назорати қонуний ишлаётган овқатлашиш

шохобчалари ва «будка»ларни текширма-син, аммо, қўйиладиган талаблар бўйича йўриқнома бериши, тушунтириши ёки огоҳлантириши мумкинми?

Кўз олдимизда тайёрланса, ҳалолми?

Яна бир масала. Бугун сал қиммат бўлсада, бола-чақамиз билан «миллий таомлар» деб аталувчи ошхоналарга боришни одат қилганмиз. Бундай ошхоналар гўёки ҳўрандаларнинг эътиборини жалб қилиш учунми, таомлар нуфузлиси — норини шундоққина ҳўрандалар кўз ўнгига, овқатланиш залида тайёрланади. Ахир, тумонат одам овқатланаётган залда кўринмас тумонат чанлар ҳам бор. Яна ҳўрандаларнинг ичида биронтасининг грип билан шомолламаганига ёки ўпка касаллиғи (*сил ва бошқалар*) билан оғри-маганига ким қафолат беради? Хамирли ёки қўл меҳнати кўп бўлган бундай таомлар тайёрланиши учун махсус хона ва талаблар бўлиши керак эмасми?

Бундан ташқари, эътибор берган бўлсангиз, бир қатор аёллар тизилиб олиб гап сотиб норин хамирини, қазисини майдалашади. Санитария талаби бўлган оддийгина қўлқоп ҳам киймаган аёллар баъзан телефонига жавоб беришади. Энди гигиенани кўраверинг.

Маълумки, ўтган йили ёзда юртимизда оммавий заҳарланиш ҳолати кўп учради. Сабоқ оғир бўлди. Мана яна жазирама қунлар олдимизда. Тегишли мутасаддилар ҳулоса чиқариб, олдиндан тушунтириш ишлари, профилактика тадбирларини олиб боришидан умидвормиз. Биз ҳам овқатланиш шохобчалари, «будка»ларни оммавий равишда текшириш, жазолаш ёки ёпиб ташлаш фикридан йироқмиз. Бу билан яна бир муаммони пайдо қилиш мумкин. Чунки мана шундай хизмат кўрсатиш орқали қимлардир рўзғор тебратяпти. Фақат уларга қонуний ҳамда санитария-гигиена талабларига қатъий амал қилган ҳолда ишлашлари учун ёрдам кўрсатиш, сифат назоратини йўлга қўйиш керак.

Мухаммадсодиқ ТўРАЕВ,
журналист

Асал олами

Пойтахтда Ўзбекистон асаларичилари уюшмасининг замонавий биноси фойдаланишга топширилди.

Бунёдкорлик ишлари акциядорлик тижорат «Алоқабанк» томонидан молиялаштирилган мазкур ишоотда ҳудудий уюшмалар фаолиятини мувофиқлаштирувчи уюшма маъмурияти, юртимизнинг барча ҳудудларидан келтирилган турфа ассортиментдаги асал ва асаларичилик махсулотларига эга «Асал олами» савдо маркази, ихтисослаштирилган ветеринар аптека, тармоқ учун ускуна ва замонавий технологик линияларни лизинг асосида етказиб берувчи «Aloqalizing» масъулияти чекланган жамияти, асалари махсулотлари ҳамда асалариларни қақтириш билан даволашга мўлжалланган «Апипитерия» медицина маркази, асал сифатини аниқловчи лаборатория маркази жойлашган.

Ўтган йили Ўзбекистон асаларичилари уюшмаси Халқаро асаларичилик уюшмалари федерацияси — «Апимондия»га аъзо бўлди. Бу республикамизда асаларичиликни саноатлаштириш, кишлок ҳўжалиги экнлари ҳосилдорлигини сезиларли ошишига сабаб бўлувчи «чанглатиш» агротехникасини жорий этиш каби ишларни амалга оширишда айна мудаодир.

Бундан ташқари, 2018 йилдан бошлаб биринчи марта Фарғона давлат университети ва Самарқанд ветеринария институтида зоотехник-асаларичи ихтисослиги бўйича мутахассислар тайёрлашга киришилди.

Республикамизда асалариларни кўчириш ва жойлаштириш тартиби ишлаб чиқилди. Асални қалбақиллаштириш учун жазо чоралари қўллаш бўйича Маъмурий-процессуал кодексига тегишли ўзгарттиришлар киритилди.

Асалари зотларини яхшилаш мақсадида Украинадан «Карпат», Германиядан «Карника» зотли 2500 дан ортик она арилар келтирилди. Пировардида асалари пакетларини экспорт қилиш 1,5 баробарга кўпайди.

Жорий йилда Ўзбекистон тарихида биринчи марта кишлок ҳўжалиги экнларини асалари билан чанглатиш агротехникаси қўлланилди.

Ҳозирги қунда юртимизда 14 мингдан ортик асаларичилик субъектларида 870 мингдан ортик асалари оилалари боқияпти.

Мактуб

Ўткир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» романидаги Қора аммага

Икки эшик ораси

Ўткир ҲОШИМОВ

«Ушбу номам тез кунларда етиб, сизга маълум бўлсинки, гўзал Тошкентнинг Нўғайкўрғон қишлоғида бир вақтлар ўйнаб кулиб юрган Қора аммага!»

Илк бор бу китоб қўлимга тушганда бир-икки боб ўқиб, «мунча зерикарли бўлмаса...», деб ташлаб қўйганимга ҳозир кўп афсус чекам. Ўзимнинг айбим туфайли сиз билан танишувимиз шунча кечикиб кетди. Эҳтимол, ўша пайтлари сиз билан китоб орқали диллашганимизда балки муаллифга хат ёзиб бўлса-да, сиз ҳақингизда суриштирардим. Ахир,

муаллиф асар мукаддасида қахрамонларнинг кўпи билан суҳбат қурганларини таъкидлаганлар-ку!

«Қора амма!» Сиз доим мени йиғлатгансиз. Доим. Балки шу китобни сиз билан гаплашиш учун ўқирман. Деярли ёл бўлиб кетган сўзларингизни қайта-қайта ўқиб роҳатланаман.

Мен сиз каби бўла олармиканман?.. Сиздек она, сиздек амма, сиздек рафика, сиздек... сиздек... сиздек... Сизда бор бўлган баридек. Сиз нафақат яқинларингизни, балки жамики инсонни ўзингиздан устун қў-

расиз. Ҳаммага ёрдам бергингиз, дардлашингиз, хизматини қилгингиз келади. Шуларни ўйлаб ўзимга боқаман. Мен-чи? Мен ҳам сиздайманми? Йўқ! Менда сизда бўлмаган бир нарса бор. Оиламга, яқинларимга, фарзандларимга бўлган гуйгуларим устиде кўланка ёйиб турган ўзимни яхши кўриш. Ҳамма нарсани ўзим билан ўлчаш, баҳо бериш.

Сиз менга инсондаги умиднинг рамзидек кўринасиз. Йиллар ўтиб кетса-да, фарзандини уйлантиришни умид қилган, тўй ҳақида ширин хаёллар сурган. Умидсизланиб қолсам, сизнинг

бутун борлигингиз ва ундаги жамики меҳрингиз билан суғорилган бир оғиз гапингиз ёдимга келади: «Ҳали Кимсамим келса, тўй қиламиз...» Дом-дараксиз кетган, аниқроғи ҳалок бўлган ўғлини жону ҳаҳони билан яхши кўрган, аммажоним.

Аслида сиз каби инсонлар ҳаёт ҳақида маҳорат дарслари ўтиши лозим бўлган бир даврда яшаёмиз. Ва сиз каби инсонларга ҳозир жудаям муҳтожмиз. Ҳаётимиз қанчалик қулайликларга эга бўлгани сари бизлар ҳам шунчалик худбинлашиб кетаётгандекмиз.

Сизда инсонийликнинг энг ноёб туйғулари мужжасам. Уларни санаб санаётга етиш маҳолдир эҳтимол. Балки бу гапларим кимлардир учун жуда муболагадек туюлар.

Ким сизга олса, сиз каби етти кўшнинг оқлиқ улашади? Укасига хиёнат қилган келинига ким сиздай ширин муомала қила олади? Ким сиз каби «тирик эканман, қимирлайман!» деб кунлик ишларида бардавом бўлади...

«Онасини доғда қолдириб кетган Кимсани-и-им! Жон болам. Жоним болам!»

Йўқ, мен бу сатрларни шунчаки ўқиб кетолмайман. Сатрларни ўқирканман, сизнинг фарёдингиз кулоғим остида жаранглагандек бўлади. Ҳаётда шунча мусибатни кўриб, яна умрини катта сўнмас умид ва ишонч билан жонбозликларга сарфлаб ўтказиш мумкин экан. Мен бунга сизнинг мисолингиз-

да амин бўлдим. Ахир, ҳаётда қанча инсонларни кўрганман. Улар сизнинг бошингизга тушган кунларнинг ордан бирини ҳам кўрмаса-да, ҳаётда ўзини йўқотган кимсалар. Бундай пайтларда кимдир ичкилик, чекиш ёки бошқа биров зарарли ишни одатга айлантириб олади. Кимдир эса ҳаётдан буткул ҳафсаласи пир бўлиб, эс-хушини йўқотиб қўяди ёки бунчалик оғир мусибатни кўтара олмай қасал бўлиб қолади. Аммо сиз буларнинг ҳаммасидан хатлаб ўтдингиз. Ўзлингизни йўқотмадингиз, яшагга ҳамиша куч топа олдингиз. Мен сизнинг мана шу хислатингиз олдида доимо бош эгаман.

Эҳ, аммажон! Бу дунёда ҳамма нарсаси бўла туриб, тўрт мучаси соғ чақалоғини пулга алмашаётган оналар ҳам борлигини сиз тасаввур қила олармикансиз?... Ҳеч қандай хиёнат қилмаса-да, арзимаган нарса учун келинини ёмонотлик қилаётганларини-чи? Пул ва хушур учун ҳамма нарсасини сотишга, барча қадриятларидан воз кечишга тайёр кимсаларни кўриб қолсангиз қандай аҳволга тушаркансиз-а, деб кўп ўйлайман. Ўйлаган сари сизга бўлган ҳурмат-эҳтиромим юксалиб бораверади.

Сиз менинг ҳаётимни, фикрларимни ўзгартирдингиз. Инсон ким ҳаёт нималигини сизнинг тимсолингизда кўриб англай бошладим.

Борингизга шукр, аммажон!

**Зиннур
МУҲАММАДАЛИЕВА**

Кулгу хоналари деб аталувчи томошагоҳлар бор. Шуларга кириб кўрганмисиз? Мазкур хоналардаги шакли бузиб кўрсатадиган кўзгулар сизни шундай бир аҳволда намоён қиладики, беихтиёр ўзингизни кулгудан тийлмай қоласиз. Бирок сиз бу масҳарабоз кўзгуларнинг қилиғидан ранжмайсиз. Чунки биласиз – ўзи мақсадингиз шу эди. Ўз афт-башарингизни қинғир-қийишқ тарзда кўриб қулмакчи эдингиз.

Бирок, сиз ўзингизни қандай аҳволда бўлсангиз, шундай тарзда кўрсатишини истаганингиз кўзгунгиз афтингизни бузиб, сизни алдаса, нима қилган бўлур эдингиз?

Албатта, бундай кўзгудан воз кечингизга тўғри келган булур эди.

Бундан ҳам ёмони, одамни ботиний кўзгулар, яъни сизнинг қалбингизни, маънавиятингизни, фазилату нуқсонларингизнинг туб сабабларини асл ҳолича кўрсатиши лозим бўлган воситаларнинг «ёлғон гапирини»дир.

Бундай кўзгуларнинг биринчиси — одамнинг дўсти.

Албатта, кулгухоналардаги каби «иш кўрсатадиган» дўст танламаслик керак. Биз биламиз, «дўст дўстнинг ойнаси» деган гап бор. Демак, бу «ойна» сиз аслида қандай бўлсангиз, шундайлигингизча кўрсатади.

**Бу кўзгуда бир гаройиб аҳвол бўлди,
Бир артган эдим,**

ақду ҳушим дол бўлди.

**Ўзгалар айби кўзга ҳеч ташланмай,
Ўз нуқсонларим, оҳ аён ва яққол бўлди.**

Паҳлавон Маҳмуд ана шундай мукамал кўзгусидан хурсанд бўлиб ёзган кўринади ушбу рубойисини. Мумтоз, камил бир инсон сизнинг нуқсонларингизни ҳолис баҳолаб, ўзингизни ўзингизга кўрсатса ва сиз бу кўринишни ҳолис қабул қила олсангиз, бу синаот камчиликларингизни ҳолис тузатиб олишингиз учун нақадар бахтли бир имконият эканини ҳис қиласизми?!

Фақат дўст дўстнинг ойнаси эмас, инсоннинг қилган яхши-ёмон ишлари ҳам унинг учун кўзгудир. Ўз айбингни билиш учун, шунингдек, ўзингга ўзинг ҳолис баҳо беришни билиш ҳам ниҳоятда муҳим. У ёки бу андиша туфайли ҳолис дўст айта олмаган айбларингиз ўзинг илғаб олишинг, ўзинг ўзингга кўзгу бўлишинг ҳам улкан фазилат. Ўз кўнглинг шийасини ўзинг учун кўзгу қилиб яшаш санъатини эгаллаш ҳам камолот нишонасидир.

Энг ХОЛИ КЎЗГУ

Матназар АБДУЛҲАКИМ

хулоса шу. Яхшиликка яхшилик тарзида «Дўст-ёрга сира биздан ҳам озор йўқтур», — дейди шоир.

Албатта, дўстликнинг замирида ҳамиша ҳам моддий ғараз ётавермаслиги аён. Ҳар ким ўзининг шахсий ҳисобига обрў орттиришни ўйламай, дўстнинг обрўси билан обрўли бўлишга интилиши ҳам мумкин. Рубойидан кўриниб турибдики, шоир ғаразнинг бу хил кўринишини ҳам маъқулламайди. Бундай ғаразга қурилган дўстликнинг хавфли томони шундаки, дўстнинг обрўси учун дўст бўлиш бу — бир кун келиб, унинг обрўси тўкиладиган бўлса, бу дўстандан воз кечилди демакдир. Шоир шунинг учун ҳам «Номусу ифтихор либосин ечди, Дўст бирла фахр йўқ, дўстан ҳам ор йўқдир», — дейди. Бу мисраларнинг жавҳари дўстлик дўстлик учун бўлмоғи зарур, ана шундангина у чинакам дўстлик бўлади, дегандир.

Албатта, бу мисраларни локайдликни тарғиб қиладиган шёр сифатида тушунамаслик керак. Дўстнинг обрўсидан беғараз қувониш, дўстнинг унинг ўзи билан боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра берган озорларига чидаш бу — улғу фазилатдир.

Бу рубойида дўстликнинг беғаразлик қирраси тадқиқ қилинган. Биз биламизки, шоир ўзининг бошқа кўпгина рубойларида ҳам дўстлик мавзусига тўхтаган, бу фазилатнинг кўпгина хижатларини ўз тафаккур нури билан ёритиб бизларга ойдинлаштириб берган.

Паҳлавон Маҳмуд сингари буюк тарбиячиларнинг сабоғини олган кўпгина аждодларимиз дўстликнинг ажойиб намуналарини кўрсатиб кетганларки, бу намуналардан биз умрбод ўрнак олиб яшамоғимиз, ана шу бебаҳо меросдан бахраманд бўлиб ҳаёт кечирмоғимиз зарур.

**«Иймон тухфаси»
китобидан**

Бизга малол берувчи дўст-ёр йўқтур,
Дўст-ёрга сира биздан ҳам**

озор йўқтур.

**Номусу ифтихор либосин ечдик,
Дўст бирла фахр йўқ,**

дўстандан ҳам ор йўқтур.

Таъмасиз дўстлик бу — ноёб саодатдир. Шубҳа йўқ, таъмасизликнинг ўзи ҳам бир таъма. Беғаразликнинг ўзи ҳам ўзига хос бир ғараздир. Бундай таъмани, яъни ўзининг таъмасизлигидан, беғаразлигидан маънавий баҳра олишни Паҳлавон Маҳмуд ҳазратлари назарда тутган жавонмардлар, албатта, маъқуллайдилар. Бошқа ҳолатларда эса улар дўстликнинг мутлақо ҳолис, шахсан ўзи учун бирон-бир таъма асосига қурилишини улар қоралайдилар.

Малол берган — дўст эмас. Рубойинг биринчи мисрасидан келиб чиқадиған

Баъзи ота-оналардан «Фарзандим айтганимни қилмапти, шунча берган тарбиямдан ҳеч наф қўрмаймман...», каби шикоятларни бот-бот эшитамиз. Яна бошқалар эса боласига бир гапни кўп марта уқтирса ҳам қулоғига олмаётганидан, ҳатто талаб қилганининг аксини бажараётганидан ёзгириб қолишади. Бу ҳолат фарзанд вояга етгани, катта бўлгани сари ота-онани кўпроқ ташвишга сола бошлайди.

Биласизми, нега шундай? Муаммо аслида нимада?

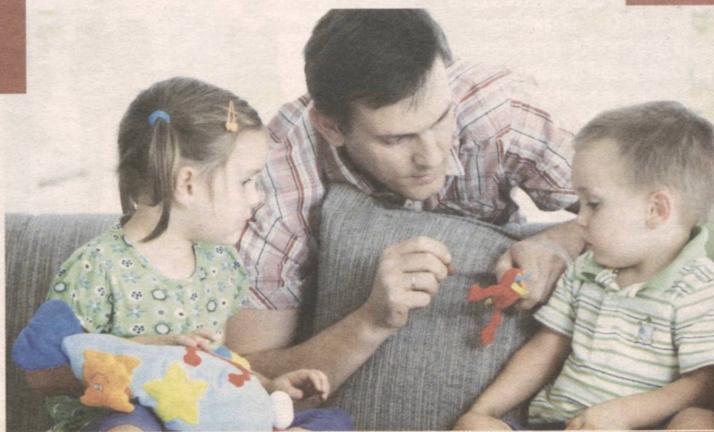
Ота-она фарзанд тарбиясида боланинг қабул қилишдаги темпераментини аниқлаши ҳамда таълим-тарбияни боланинг қабул қилиш имконига қараб белгилаши зарурлигини кўпчилик ота-оналар эътибордан соқит қилишади. Аслида бу фарзандга маънавий таъсир ўтказишнинг энг муҳим усули. Агар ота-она фарзанднинг маънавий қабул қилиш имконияти кай даражадалигини аниқ билмас экан, тарбия борасидаги барча уринишлар самарасиз кетиши шубҳасиз.

Ҳаётини тажрибада ўз фарзандининг қабул қилишдаги мойиллигидан бутунлай беҳабар ота-оналарга кўп дуч келамиз. Улар баъзан жамоат жойларида, бегоналар орасида ёки тенкурлари даврасида ҳам боласини каттиқ уришиб, танбех бериб, уни тарбия қилишмоқчи бўлишади. Аммо ҳудди шу ҳолат болага тескари таъсир кўрсатади. У бошқалар олдида изза қилгани учун ота-онасига нисбатан салбий муносабатни ҳис қила бошлайди. Ота-онасининг ҳолатини ўзини тушунаётганига, ундаги турли ҳолатлар билан ҳисоблашмаётганига йўяди. Бу эса фарзандни ота-онадан узоклаштирадиган биринчи қадамдир. Энди бола ота-она билан сирлашиб-дардлашмайдиган, унга дилини очмайдиган, ўзини улардан узок тутадиган, бегона бир кимсага айлана бошлайди.

Фарзандининг ноҳўя хатти-ҳаракатига гувоҳ бўлган ота-она аксарият ҳолларда унга танбех ва дакки беради. Баъзилар эса бу ҳолатнинг сабабини суриштириб ҳам ўтирмайдан тўғридан-тўғри фарзандни айблаб унга каттик муомала қила бошлайди. Лекин бу фарзанд учун ҳам, ота-она учун ҳам тўғри йўл бўлмаслиги мумкин. Сабаби кўпчилик болалар қилаётган иши нотўғри эканини яхши билади, аммо кайсидир омил туфайли ўша ишдан тийилишга ўзида куч ва ирода топа олмайдди. Ота-онасидан ва бошқалардан яшириб бўлса ҳам ноҳўя ишини қилишда давом этаверади. Бундай пайтда болага биринчи навбатда ота-онанинг ёрдами зарур. Аввало, катталар бу ҳолатни тўғри тушуниши, бола ҳаётида унинг қандай пайдо бўлганини билиши, сабабларини ўрганиши зарур. Бола ҳатто ўзи ҳам қутила олмай турган камчилиги учун уни айблаш тўғри бўлмайди. Болани айбламасдан, уни тўғри тушунган ҳолда, ота-она ва бола биргаликда ҳаракат қилсагина бирон натижага эришиши мумкин.

Масалан, беш яшар бола уйдаги киммат гулдонни беҳос синдириб қўйди. Бу ишдан ўзи ҳам ваҳимада. Ота-онаси энди унга қандай чора кўришни ўйлаб, баттар кўркув ва зўриқишга тушади. Ҳатто айбини бекитиш учун ёлғон баҳоналар топишга ҳам йўл

Болани кўзи тарбиялайди

Кўпчилик болалар қилаётган иши нотўғри эканини яхши билади, аммо қайсидир омил туфайли ўша ишдан тийилишга ўзида куч ва ирода топа олмайдди.

қидиради. Гулдон эса синган. Уни энди орқага кайтариб, қайта тиклаб бўлмайди. Шундай пайтда фарзандига нисбатан ота-она қайси йўлдан бориши керак? Болани калтаклаш, бакирик, жазолаш ота-она ва бола руҳияти ҳамда саломатлигига катта салбий таъсир кўрсатгани ҳолда ҳеч нарсани ижобий ҳал қилиб бера олмайдди. Агар ота-она моҳир тарбиячи бўлса, бундай вазиятда боланинг муҳаббатини қозонади. Мисол

учун фарзандни меҳр билан бағрига босиб: «Ўзингга ҳеч нарса қилмадим? Хайрият. Бундан кейин эҳтиёт бўл, болам. Мен сени яхши кўраман! Агар сенга бирон нарса бўлиб қолса, мен нима қиламан, болам!» каби сўзларни айтса, боланинг ота-онага ва ҳаётга муносабати ижобий томонга ўзгариб боради. Кейинчалик мавриди билан синган гулдон оила даромадига қанчалик зарар етказиши, шу туфайли нималардан маҳрум бўлиш мумкинлиги ҳақида ётиғи билан тушунтириш керак. Бундай муносабат ҳар бир болага хуш ёқади, дея олаймиз. Бу ўринда боланинг ташки таъсирни қабул қилишдаги температураментини аниқлаш муҳим аҳамият касб этади. Унинг тарбияни қабул қилишига қараб, ота-она ўзини бўлиб ўтган ҳодисадан каттик ҳафа бўлгани, сиқилгани, бу

хол унинг саломатлигига таъсир қилганини болага гапирмасдан билдириб қўйиши мумкин. Бу эса гапиршидан кўра кўпроқ таъсир кўрсатади. Чунки болага ҳадеб гапириб танбех беравериш унда гапириб орқали бериладиган тарбияга нисбатан иммунитет ҳосил бўлишига олиб келади.

Энг муҳими, бола гапириб орқали берилган тарбиядан ўзига жуда кам нарса олади. Афсуски, ота-оналар баъзан бунини тушунишни истамайди. «Шундай қилма, деб сенга неча марта айтганман! Қулоғингга гап қирадимми ўзи ё йўқми!?» каби таҳдидли усул фойдалан кўра кўпроқ зиён келтириши аниқ. Барча психолог ва педагогларнинг яқдил фикри шуки, «болани эшитганлари эмас, кўрганлари тарбия қилади».

Дилрабо БОБОЖОНОВА,
педагог

Давлат статистика қўмитаси оила қурганларнинг қанча фоизи бузилаётгани ҳақидаги маълумотни ҳар йили эълон қилиб боради. Мутахассислар оила бузилишига олиб келаётган омилларни ўрганишмоқда. Гоҳида оила бузилишига ота-оналар, айниқса, қайноналар сабаб бўлаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Иллюстрация суғур

Хўш, ота-она фарзандига хотинини талок қиласан, деб шарт қўйиши, агар талок қилмасанг «оқ қиламан», «берган сўтимга розимасман», «сендек болам йўқ» каби сўзларни айтиши ўринлими? Агар фарзанд хотинини талок қилмаса, онасига «оқ» бўладими?

Масалага диний нуқтаи назардан ёндашиб, бу ҳақда ислом уламуларининг фикрларига тўхталиб ўтамиз. Аввало, саодат асрида бўлиб ўтган машҳур воқеани эсга оламиз.

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоху анху ўзлари ҳақида ривоят қилиб айтиб бердилар: «Менинг

бир аёлим бор эди, мен уни яхши кўрардим. Отам эса ёмон кўрардилар. Отам хотинимни талок қилишга буюрдилар. Мен бош тордим. Бу ҳақда Набий соллаллоху алайҳи васалламга айтганимда, ул Зот: «Эй, Умарнинг ўғли Абдуллоҳ, хотинингни талок қил», — дедилар.

Муҳаддис уламулар мазкур ҳадиси шарифни чуқур таҳлил қилиб, сабаблари ва бошқа омилларни ўрганиб қуйидаги хулосага келганлар.

Биринчидан: Ҳазрати Умар розияллоху анху ўғли Абдуллоҳнинг хотинида оилани маънавий камол топишига салбий таъсир

кўрсатадиган иллатни кўра билган, шу боис, ўғлига хотинини талок қилишга буюрган. Зеро, ҳазрати Умар розияллоху анху буюқ саҳоба бўлибгина қолмай жаннат башорат қилинган улуд зот эканини таъкидлаш ўринлидир.

Иккинчидан: мазкур ҳолатга Пайғамбаримиз алайҳиссаломнинг ўзлари ечим қилиб бердилар. Пайғамбар ҳеч қачон ўз нафсини ўйлаб ёки бирор бир кишига мулозимат кўрсатиб гапирмайди, фақат Аллоҳ билдирган нарсани гапирди. Демак, бу ҳолатда биз билмайдиган бир хикмат бор. Ана шу хикмат са-

бабли ҳазрати Умар ўғлига хотинини талок қилишга буюрганлар. Ислому тарихида Пайғамбаримиз алайҳиссалом юқоридаги ҳолатдан бошқа бирор марта оилани ажратиш тўғрисида буюқ бермаганлар. Улардан кейинги даврларда ҳам оилани бузишга на бир саҳоба ва на бир улуд зотлар буюқ берган.

Аслида, талок лафзини айтиш билан Аллоҳнинг Арши ларзага қелиши ҳадисларда баён қилинган. Демак, талок Аллоҳга хуш келадиган сўзлардан эмас, балки Унинг ғазабини келтирадиган сўзлардан биридир.

Қунларнинг бирида буюқ маз-

ҳаббоши Имом Моликнинг (Аллоҳ раҳматига олсин) олдида бир киши келди ва ота-онаси хотинини талок қилишга буюраётганини айтди.

— Ота-онанг бундай буйруқ беришга ҳақи йўқ, — дедилар имом Молик.

— Ахир, Ҳазрати Умар ўғли Абдуллоҳни хотинини талок қилишга буюрганлар, — деб эътироз билдирди ҳалиги киши.

— Отанг ҳам Умар бўлса, ана ўшанда шундай буйруқ беришга ҳақи бўлади, — деб жавоб бердилар имом.

Барча уламулар эр хотинини талок қилиши ота-онасига яхшилик қилиш эмас, деган хулосага келишган. Агар ота-она фарзандига «оқ қиламан» ёки шу маънодаги гапларни айтган бўлса, «оқ» бўлмайди. Фарзанднинг ота-онасининг буйруғига итоатсизлиги, беодоблик ҳисобланмайди. Агар оилада ўғил ва келиннинг муносабатлари рисоладагидек бўлсаю, келиннинг баъзи феъл-атвори қайнона ёки қайнолага ёқмай қолса, бир оилани ажратиб юбориш керак, дегани эмас, балки шароит яратиб берсалар мақсадга мувофиқ бўлади.

Маъмуржон ЭРКАЕВ,
исломшунос

Бу йўл — ота-онага яхшилик қилиш эмас

Фото: Muslimaat.Luz

Ягона мактаб формаси

қачондан мажбурий жорий этилади?

Маълумки, Вазирлар Мақамасининг 2018 йил 15 августдаги «Давлат умумий ўрта таълим муассасалари ўқувчиларини замонавий ягона мактаб формаси билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори билан ягона мактаб формасини жорий этиш тартиби тўғрисидаги Низом тасдиқланган эди.

Унга кўра, умумий ўрта таълим муассасалари ўқувчиларининг замонавий ягона мактаб формаси жорий этилиб, бу тартиб 2018/2019 ўқув йилида ихтиёрий, 2019/2020 ўқув йилидан эса мажбурий бўлиши белгиланган.

Бахорги – кўзги

Кишкни

Жорий ўқув йили тугалланиши билан мактаб формаси масаласи яна кун тартибга чиқди. Жумладан, Адлия вазирлиги «Нуқуқу ахборот» телеграмм каналда мактаб формасига қўйиладиган талабларни маълум қилди.

Жумладан, вазирликка кўра, ўқувчилар томонидан мактаб формасини кийишда қуйидаги талабларга риоя этилиши лозим:

- кийимларнинг ўта тор ёки ўта кенг бичимда бўлмалиги;
- қизлар учун юбканинг узунлиги тиззадан 5-15 сантиметр пастда бўлиши;
- ўғил болалар учун шимнинг узунлиги оёқ тўпигидан пастда бўлиши;
- оёқ кийимлар поинасининг 3 сантиметрдан баланд бўлмалиги.

Мактаб формасининг матоси ўқувчиларнинг ёшига, санитария қоидалари, нормалари ва гигиена нормативларига тўлиқ жавоб бериши шарт.

Халқ таълими вазирлиги маъбуот хизмати маълумотида кўра, тасдиқланган мактаб формаси 3 йил давомида синозда бўлади ва бу вақт давомида берилган таклиф, мулоҳазалар ёрдамида янада такомиллаштирилиб борилади. Ягона мактаб формаси яратилишида миллий менталитет, иқлим шароитлари ҳисобга олинган. Шунингдек, формани сотиб олишда ота-оналар учун қулайлик яратиш мақсадида қисқа муддатли (олти ойдан кам бўлмайдиган) истеъмол кредитлари ҳам ажратилиши белгиланган.

Ягона формага ҳали эрта...ми?

Яқинда Ўзбекистон Президенти Администрацияси ҳузурдаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги директори ўринбосари Саида Мирзиёева Президентимизнинг Бешта ташаббусини ҳаётга самарали таъбиқ этиш борасида амалга ошириладиган ишларга тўхталар экан, мактаб формаси борасида ҳам ўз фикрини билдириб ўтди.

«Бу йилдан бошлаб мажбурий ягона мактаб формаси жорий этилиши режалаштирилган. Лекин мавжуд камчиликларни тузатмай туриб, мажбурий форма талаб қилинишига ҳали эрта деб ўйлаймиз. Қисқасини айтганда — олдин шароит, кейин талаб...» деб ёзди Саида Мирзиёева ўзининг ижтимоий тармоқдаги саҳифасида. Қайд этиш жоиз, бу фикр кўпчилик томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Таълимда ягона формадан ҳам кўра ечимини қутаётган муаммолар бисёр экани айтилмоқда.

P/S.

Бундан кўриниб турибдики, ягона мактаб формаси жорий этилиши борасида яна янгиликлар бўлиши мумкин. Газетамизнинг кейинги сонларида мутасаддиларнинг бу борадаги жавобини берамиз. «Оила даврасида»ни кузатиб бориң.

ЭШИТДИНГИЗМИ?

1 июндан... нарх ошмайди

Бунда «Оила даврасида» газетасининг ҳам таъсири бўлди

2019 йилнинг 1 июндан бошлаб Ўзбекистонда электр энергияси ва табиий газнинг нархи ошмайди-ган бўлди.

Вазирлар Мақамасининг 2018 йил 1 ноябрдаги «Ёқилғи-энергетика ресурсларининг нарх ва тарифларини босқичма-босқич ўзгартириш тўғрисида»ги 897-сон қарорига асосан, 2019 йил 1 июндан бошлаб табиий газ учун тарифлар, суюлтирилган газ ҳамда электр энергияси учун нархлар оширилиши белгилаб қўйилган эди.

«Оила даврасида» газетасининг 2019 йил 2 май 18-сонида «Ўзи бир танга, тўни қирк танга. Коммунал хизматлар нархи даромадимизга мутаносибми?» сарлавхали мақола чоп этилди. Унда коммунал тўловлар борасидаги қатор муаммолар кўтарилган эди. Жумладан, унда: «Коммунал хизматлар нархи йилга камидан икки марта ошяпти. Баъзан иссиқ сув ва иссиқлик таъминоти тарифи уч марта ҳам ошган пайтлар бўлди. Мисол учун, электр нархи ўтган йилиёқ 16 ноябрдан 250 сўм, жорий йил 1 июндан 280 сўм қилиб олдиндан белгиланган. Бу киймат қасрдан келиб чиққан, қандай омил эътиборга олинган? Ёки июнга келиб қўмир нархи ошадими?» каби коммунал хизматлар учун нарх қандай асосда белгиланиши ва ошиши борасида мутасаддилар эътиборига қатор саволлар қўйилган эди.

Қарангки, 2019 йил 31 майда ёқилғи-энергетика ресурсларини сотиш ва улардан оқилона фойдаланиш бўйича бозор механизмларида ўтишнинг истеъмолчиларга таъсирини енгилаштириш борасида Вазирлар Мақамасининг янги қарори имзоланди. Жорий йил 1 июндан нархлар ошмайди-ган бўлди.

«Ёқилғи-энергетика ресурсларининг айрим турлари учун тариф сиёсатини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги мазкур қарор билан 2019 йил 1 июндан бошлаб табиий газ учун тарифлар, суюлтирилган газ ҳамда электр энергияси учун нархларнинг оширилиши бекор қилинди.

Молия вазирлигининг ОАВларига берган маълумотида кўра, табиий газ ва электр энергиясига белгиланган нархлар оширилиши вақтинча тўхтатиб қўйилган.

БИР САВОЛ

Хорижга чиқиш паспорти қандай олинади?

— Ўзбекистон Республикаси фуқаросига, шу жумладан вояга етмаган фарзандига хорижга чиқиш биометрик паспортини олиш учун қандай ҳужжатлар тақдим этилади?

Санжар АЛИЕВ,
Миробод тумани

Хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш учун маълумотларни йиғиш пунктига (паспорт столи) қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- ариза-анкета;
- биометрик паспорт ёки ID-карта ёхуд 16 ёшга тўлмаган фуқаролар учун тузилганлик ҳақида гувоҳнома;
- илгари берилган хорижга чиқиш биометрик паспорти (мавжуд бўлган тақдирда);
- ваколатли органнинг қарори (хорижга чиқиш биометрик паспорти ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида);
- ҳарбий гувоҳнома ёки бошқа ҳужжат (ҳарбий хизматга мажбурлар учун);
- давлат божи тўланганлиги тўғрисидаги қвтанция (243 минг 276 сўм, 16 ёшга етмаганлар учун 162 минг 184 сўм);
- ота-оналар, васийлар (ҳомийлар)нинг фуқаронинг хорижга чиқишига нотариал тасдиқланган розилиги (вояга етмаганлар учун);
- фуқарога ҳамроҳлик қилувчи шахснинг нотариал тасдиқланган мажбурияти (вояга етмаганлар учун).

ИНФОГРАФИКА

«Жисмоний ва юридик шахсларнинг автотранспорт воситаларига ўрнатилган видеорегистраторлар орқали қайд этилган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари тўғрисидаги видеоёзувларни қабул қилиш, кўриб чиқиш ҳамда уларни тақдим этган шахсларни рағбатлантириш тартиби тўғрисида Низом»га кўра, 2019 йил 1 июндан бошлаб:

Ҳуқуқбузарлик ҳақида хабар берганларга мукофот

■ Транспорт воситасидаги видеорегистраторлар қайд этган ҳуқуқбузарлик ҳолати акс этган видеоёзувлар махсус автоматлаштирилган техника (фото ва видеорадар) қайд этган видеоёзувларга тенглаштирилади ҳамда Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексда белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

■ Ташкилий-ҳуқуқий шаклдан қатъи назар жамоат транспорти ва йўловчи ташиш фаолияти билан шуғулланувчи юридик шахслар учун автотранспорт воситаларига видеорегистраторлар ўрнатиш бўйича мажбурий тартиб жорий этилади;

■ Ҳуқуқбузарлик ҳолатлари тўғрисидаги видеоёзувларни юборган шахслар энг кам ойлик иш ҳақининг беш фоизи миқдордаги пул мукофоти билан рағбатлантирилади.

■ Ҳуқуқбузарлик ҳолати акс эттирилган видеоёзувларга ўзгартиришлар киритиш тақиқланади. Ўзгартириш киритилган видеоёзувлар кўриб чиқилмайди (ҳажмини қисқартириш мақсадида видеоёзувнинг бевосита ҳуқуқбузарлик ҳолати қайд этилган қисмини кесиб олиш бундан мустасно).

■ Видеоёзувларни юборган фуқаролар мобил телефон рақамини ёки банк-пластик картаси рақамини, юридик шахслар эса банк ҳисоб-рақамини кўрсатиш орқали рағбатлантириш пули қандай усулда қабул қилиб олиншини кўрсатиб ўтади.

Ҳуқуқбузарлик видеоёзувларини тақдим этган шахслар ҳақидаги маълумотлар ошкор этилмайди.

Хасбобо

Бундан эллик йилча олдин Гиждувон тумани кишлокларидан бирида бир бобой бўларди. Ўша кишлоқда онамнинг холалари яшар ва шу кишлоққа биз онам билан тез-тез меҳмонга бориб турардик. Кишлоқ четиндаги увадаси чиқиб кетган пахса чайлада ана шу бобой яшар эди. Ўшанда у чамаси олтмиш ёшларда бўлгандир. Бўйи ўрта бўйдан сал пастроқ, қирқ ямоқ чопон ёхуд ҳавога қараб бўз ятак кийиб юрар, кишин-ёзин салласини ташламасди. Оёғида қалиш, кўкрагини очиб юрарди. Совқотмасди. Миқти, зуваласи пишк киши эди.

Тонг отардан кун ботаргача ишлагани ишлаган, ишлаб бўлмайдиган ёгингарчилик кунлари чайласининг бир четига омонатгина ўрнатилган сандалга мук тушиб китоб ўқирди. Унинг китобларини ҳеч ким ўқий олмасди. Кейинчалик ақлимни

олиб катталардан суриштирсам улар жуда улуғ китоблар бўлиб чиқди. Масалан, у ерда «Хафтия», ҳадис илмининг дурдона асарлари, Куръони карим ҳам бўлган экан. Чолга неча бор китобларини яшириб фойдаланиш ҳақида гапирганларида: «Нима, ҳаётим камокхонадагидан авлороқми?» деб қулар экан. Ўша пайтлар уйдан бир варақ шунақа адабиёт чиққан одам ўзини хаш-паш дегунча Сибирда кўрган. Буни биласиз. Чол ўзининг қачон туғилганини эслаб олмас, сўрасалар, «ха, менми... қовун пишғида, эрта тонгда туғилганман», дерди. Унинг ёшини каттароқ одамлар чамалаб ўзига тушунтириб юришарди. Айтишларича, уни армияга олишмаган, бўйи жуда паст, бунинг устига оёғи ости текис бўлган. Отаси тирик пайтларда у то ўн икки ёшгача Бухородаги Мир Араб мадрасасида таҳсил

олган, бир неча марта амирнинг эҳсонига сазовор бўлган. Бироқ болшовойлар Бухорога кириб келган йили унинг отаси қазо қилган, орадан кўп ўтмай онаси ҳам оламдан кўз юмгач, бола бечорани кишлоқнинг бир бойи қарамоғига олган. Шундан буёғига у одамлар эшигида дастёр бўлиб яшаган, сўнграқ нисбатан тинч ҳаёт ўрнатилганда қолхозда сувчи бўлган, уч марта уйлантиришган, аммо турмуши ўхшамаган, ҳамма никоҳи ҳам узокқа бормаган.

Бир гал кишлоқда саводлилик текширилганда уни саводсиз деб ёзиб кетишганда чайласига кириб олиб роса юмалаб қулган экан.

Айтишларича, туғилганида унга Ҳазрат деб исм қўйишган экан. Бошларига тушган ўша қулфатлардан кейин онаизори уни Ҳасрат деб чақира бошлаган. Бора-бора унинг табиати, хулқ-атвори шунга олиб келганки, уни энди сал масҳарамуз тарзда — Хасака, кейинроқ Хасбобо деб атай бошлашган.

Хасбобо ичимдан топ хилдан эди. Хангоматалаб одамлар унга ёкмас, одамовирок эди. Унга тиргалмасангиз, тузук-қуруқ гап ололмас эдингиз. Одамлар унинг жуда салохиятли эканини, дунёвий ва исломий илмларни сув қилиб ичиб юборганини билишарди. Бироқ кимдир унинг илмига ҳасад қилганидан, яна бировларнинг лоқайдлигидан унинг истеъдоди билан ҳеч кимнинг иши йўқ эди. Буни билган Хасбобо ўзини багтар четга олар, одамларнинг идрокда саёзлиги, кўрсаводлиги ва манфаатга бунчалар ўчлигидан ичида яширин қулиб яшарди, назаримда. Бир гал кишлоқда саводлилик текширилганда уни саводсиз деб ёзиб кетишганда чайласига кириб олиб роса юмалаб қулган экан.

Яқинда мен ўша кишлоққа борганимда болагимдаги ўша кунларни эслаб қолдим. Ўша кунни қуёш эрталабдан супаларни киздириб юборган, биз болалар Хасбобонинг фақат икки табақали эшикдан иборат очиб қўйилган деразасидан унинг уйини томоша қилиб тургандик. Хасбобо яланг оёқда қаёққандир шошиб келиб қолди. Биз болалар билан унинг иши йўқ эди. У бир навироқ қиймларини кийиб, яна шошганча кишлоқ йўлига чиқди. Биз болалар унинг ортидан эргашдик.

Шу нарса тушунарли бўлдики, уни кишлоқнинг ўртаридага бўлаётган қандайдир маърақага чақиринган кўринади. Дарвоза олдида ўтирганлар ўрниларидан

туриб Хасбобони қутиб олишди. Меҳмонхонага қорлашди. Меҳмонхона қатта, тўққиз болорли уй бўлиб, у шундоққина дарвозахонанинг олдида эди. Хасбобо тортинавверса-да қўймай уни дастурхоннинг тўрига ўтказишди. Ҳол-аҳвол сўрашишга улгурмасларидан дарвоза олдида уч-тўрт киши кўринди. Уларни ҳам меҳмонхонага олишди. Тўрға қорлашди. Шу пайт ёши ҳамма-никидан қатта бўлган Хасбобо ўрнидан дик этиб турди.

— Қани, раис бува... — дея Хасбобо раисни тўрға ўтказиб, унинг ёнидан жой олди. Сўнг одамлар айтилган вақт бўлгани учун ёғрилиб кела бошлашди. Хасбобо худди бояги қилигини такрорлар ва ўздан ёши ҳам, дейлик саводио бошқа жиҳатлари ҳам ўзига яраша — ферма мудури, бригадир, табелчи, дўкончи, почтачи ва бошқа-бошқаларни юқори ўтказавериб охири пўстакнинг устига бориб қолди. Энг сўнгида йигирма ёшларда бир маҳмадана келганда Хасбобо яна дик этиб ўрнидан турди.

— Қани марҳамат қилсинлар... — деди кизариб ва... бир оз ўйлаб қолгач дик этиб дахлизга ўтди. Бояги пўстакка ўтирган йигит Хасбобого зарда қилди:

— Хасбобо! Бу нима туриш, чой олиб келсангиз-чи!

Хасбобо шу маҳмаданага ҳам қуллук қилиб, ташқарига шошганча чиқиб кетди. Мен болалар билан ховлини бир айланиб ўйнаб келсам, Хасбобо чўнкайиб олиб самоварнинг тагига пуфлаб турганини кўрдим. Албатта хайрон бўлдим. Бу ерда қандайдир адолатсизлик ёхуд ҳурматсизлик борлигини англагандек ҳам бўлдим...

Бироқ мен ўшанда гўдак эдим. Хасбобонинг ҳатоси нимада эканини англашга меннинг ақлим етмасди...

Махмуд БЎРОН

УНУТИЛГАН КУН

Назира буви ошхонанинг айвон қисмида китоб ўқиб ўтирарди. Келини уй юмушлари билан овора. Ўғли Голибжон эса идишга солинган сархил меваларни жўмрак остига қўйиб, сувни шалдирашиб очган, шу йўл билан меваларни ўзича музлатмоқчи эди.

— Болам, боядан бери сувни шалдирашиб намунча очиб қўймасанг-а?! Бир марта чайсанг ҳам бўлади-ку, болажоним?! — деди буви бир муддат китоб ўқишдан тўхтаб.

— Ҳа, онажоним-а! Сувнинг пулини ортиги билан тўлаб қўйган бўлсам, эргалабгача шалдираб ётса ётавермайдимми?! Шу ҳам эътиборингизни торти-я! — деди Голибжон сувни шахт билан ўчирар экан.

— Барибир, сувнинг увули ёмон болам, увули ёмон! Сувсизликдан ўзи асрасин, илоё!

— Э, она! Ундан кўра набирангизнинг туғилган кунини қандай нишонлашимиздан гапирмайсизми? Бир дабдабали қилиб ўтказайлик хали! Нима дедингиз?

— Болам, шунинг илҳамига, соддароқ қилиб ўтказасан бўлмайдимми? Худо хоҳласа, набирагинам бунаканги ёшлардан кўпини кўради! Ортиқча дабдабанинг нима кераги бор?!

Голибжон индамади. Шу пайт телефони жингглаб, нариги хонага кириб кетди.

Орадан икки кун ўтиб, ушбу хонадонда дабдабали бир зиёфат бошлан-

ди. Туғилган кунга ҳамма йиғилди: Голибжоннинг дўстларидан тортиб, аёлининг дугоналарига ҳам. Бир зумда боланинг туғилган кунни катта бир «гап»га айланиб кетди. Эраклар ўзи билан, аёллар ўзи билан овора.

Шу пайт туғилган кун эгаси — саккиз яшар Баҳромжон бирдан хархаша қила бошлади. Меҳмонлар олиб келган совғаларга қиё ҳам боқмай, кўнгли бир даста атиргул хохлаб қолди.

— Ўғлим, сен нима, қиз боламинсан? Нега ҳадеб атиргул деб гингшиёврасан-а?! — деди Голибжон асабийлашиб.

Ўтирганлардан кимдир Баҳромжонни танतिकликда айблади. Аммо инжик болақай ўз хунарини қўймай, баттар йиғлайверди.

Охири, Голибжон кимгадир кўнғироқ қилиб, бир даста атиргул топдириб келди. Отасининг қўлларидан гулдастани олар экан, Баҳромжон югуриб бориб, нариги хонада ёлғиз ўтирган Назира бувига гулдастани тутқазди ва бувисининг юзларидан ўпар экан, ҳаммага эшитиладиган қилиб деди:

— Ўтиб кетган туғилган кунингиз билан, бувижон! Кечиринг, кеча совғам бўлмагани учун сизни табриклай олмайдим! Бувижоним ўзимни!

Набирасининг жажжи қўлларидан атиргулларни олар экан, Назира бувининг кўзларида ёш пайдо бўлди...

Шерзод ҲАЙДАРБЕКОВ

МУТОЛАА

«Булар келажакда наслар фахр-либи юришига арзийдиган кашфиётлар қиладиган фидокор олимлар эмас, ҳар кимнинг қўлидан ҳам келаверадиган ишни бажарадиган оддий кишилар. Чек-интиҳоси кўринмаган, ҳеч қандай бало-қазо йўлай олмайдигандек туялган Мўйинкум саҳросини мана шу жўнгина одамлар тўрт тарафдан қисиб кела бошлашди. Бироқ инсон ҳаётининг жуда ҳам одми ва жўн кўринган ишларида яхшилик билан ёмонлик қўшилиб кетганини Мўйинкум жониворлари қаердан билсин. Бу ерда ҳамма нарса одамларнинг ўзларига боғлиқ эди — улар инсон жамоатчилигини учун олатий бўлиб қолган бу нарсаларни нималарга йўнаттиришар экан: яхшиликками ё ёмонликка, тузишгами ё бузишга — буни сахро махлуқлари қаёқдан билишсин...»

«Одамнинг умри нима, деган саволга жавоб топиб бериш қийин. Инсон муносабатлари шунчалар турфа, табиати, феъл-атвори шунчалар ранг-баранг ва мураккабдирки, ҳатто энг мукаммал, энг замонавий компьютер системалари ҳам энг оддий инсон табиатининг умумий чизигини ажратиб беролмайди.»

Чингиз Айтматовнинг «Қиёмат» романидан

Равиш

Уйда ухлаётган бир кимса устига тушаётган қуёшнинг ўткир нурларидан уйғониб кетибди. Тўлғониб, ўзини у ёкка ташлабди, бу ёкка ташлабди — барибир ух-лолмабди. Ташқарига чиқиб қараса, аллақачон ҳамма уйғонган, ўз иши билан машғул.

Тепангда қуёш чарақлаб турса, ухлаб бўлармиди...

Ухлашига халақит бераётганини сезгач, ўзича қуёшни даф қилмоқчи бўлибди. Олдинга кесак отиб, уни уриб туширишни кўзлабди. Отган кесаклари наф бермагач, сув сеипиб, қуришти пайида бўлибди. Шу тахлид анча сувни исроф қилгач, ўзи ҳам ҳолдан тойиб, ўтириб қолибди. Шунда хаёлига ғалати бир фикр келибди: «Қуёш ёниб турган шар-қу, уни пуфлаб ўчириш мумкин!» Ўз хаёлидан ўзи хурсанд бўлган кимса аввал тик туриб, сўнгра ўтириб олиб, жон-жаҳди билан қуёшни пуфлашга тушибди. Ҳолдан тойса ҳам бор кучи билан пуфлайверибди.

Шом тушиб, кош қорая бошлагач, кимса ўз муваффақиятидан хурсанд бўлибди: «Удаладим!»

Кейин бемалол уйга кириб ухлашга ётибди.

Дарвоқе, унга қуёшни йўқотишнинг нима кераги бор, деб ўйларсиз? Ахир, куппа-қундузи қуёш чарақлаб турганда унинг мурдадай қотиб ухлаб ётиши — тийнатидаги дангасалик, ялқовлик, боқибегамлик, ғайратсизлик, ношудлик, қўролмаслик, жоҳиллик каби юзлаб хусусиятлари ошқор бўлишига сабаб бўлади-да. Шунинг учун у хамиша қуёшдан хавфсираб, уни ўзига душман билиб кун кечиради.

Не бахтки, янги тонг отиши билан қуёш яна жилмайиб чиқиб келаверади.

ПАЗАНДАЛИК

Гўштли рулет

Ушбу тўйимли таом нонуштада ейилса ўқишга, ишга кетаётган оила аъзоларингизга кун бўйи қувват бўлиб, тўқ тутишига ишончимиз қомил.

Зарур масалликлар: ун — 400 грамм, сут — 750 грамм, маргарин — 250 грамм, тухум — 4 дона, шакар — 1 чой қошиқ, ёғ — 200 грамм, ачитки — 2 ош қошиқ, туз — 3 чой ошпик, қийма — ярим килограмм, пиёз — 2 дона.

Тайёрланиши: Қийма гўштга пиёз, туз солиниб, товада бироз қовуриб олинади.

Тухум оқини шакар билан аралаштириб, иссиқ сутга солинади. Сўнг икки стакан ун билан ачитки солиниб, суюқ хамир қорилди ва икки соатга музлаткичга қўйилади. Сўнг суюқ хамир музлаткичдан олиниб, туз, ёғ, учта тухум сариғи ва ун солиниб, юмшоқ хамир қорилди. Хамирни бешга бўлиб, ҳар бир бўлагини целлофанга ўраб, яна музлаткичга бир соат қўйилади. Сўнг ҳар бир зувалани ёйиб, 50 граммдан хона ҳароратида юмшаган маргарин суртилади.

Ёйилган хамирга қийма солиниб, ўралади. Духовка листига ойсимон шаклда қўйилиб, устига тухум сариғи суртилиб, седана сепилади ва ўрта оловда 35-40 дақиқа давомиде пиширилади.

Ёқимли иштаҳа!

ТАБАССУМ

Кераксиз харид

Эр-хотин супермаркетдан иккита аравагани тўлдириб, харид қилишибди. Кассанинг ёнига келишса, хотини:

— *Вой, دادаси, шошмай туринг, хўжсалик қозонини унутибмиз. Ҳозир мен орқага қайтиб олиб чиқаман, — деса, ўзи шундоғам катта чикимни ўйлаб чироғи очилмай турган эр зарда билан дебди:*

— *Керакмас, ҳозир чекнинг ўзи эллик метр бўлади. Шунинг ўзи етади-да.*

Бўйдоққа маслаҳат

Иккита сўққабаш суҳбати

— *Яқинда пазандалик китобини сотиб олгандим, аммо ундан фойдаланишнинг иложи йўқ экан.*

— *Нега?*

— *Китобдаги ҳар бир тавсия «Тоza идишини оласиз» деган сўз билан бошланаркан.*

ЭЪЛОН

1-Республика тиббиёт коллежи томонидан 2017 йилда МАОШЕР МАБУДУЛЛАХ (*Maosher Mabudullah*) номига берилган К № 4891546 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

МУАССИСЛАР:

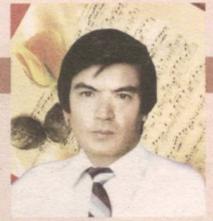
Фукарларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши;
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси;
Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамияти;
«Магбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабанд»;
«Онла» илмий-амалий талқикот маркази.

Газета тахририят компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Газетада интернет материалларидан ҳам фойдаланилган.
Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Магбуот ва ахборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шарқ нашри»-маъбав акциядорлик компанияси босмақасида чоп этилди.
Босмақаси манзилы: Тошкент шаҳри, Бўж Турон кўчаси, 41.

ЖАВОҲИР

Шавкат РАҲМОН

*Чакин бўлма,
бўлма гулдирак,
ердан кўнам узоқлаб кетма.
Овозингни йиртмагин бекор,
ерни қучма — қулочинг етмас.*

*Ундан кўра бирор одамнинг
мақони бўл — ирмоқли, сойли,
шамолларни тўсган тоғи бўл,
осмони бўл — юлдузли, ойли.*

ИНТЕЛЛЕКТ

Нега «қуёшли»?

Юртимиз «қуёшли ўлка» сифатида таърифланади. Буни баъзилар хаёлпарастларнинг шунчаки илхоми самараси деса, бошқалар бу бирикма ҳам бежиз эмаслигини мулоҳаза қилади. Лекин ҳаммага яхши таниш бўлган ушбу бирикма юртимизга нисбатан нега айнан шундай ҳолда ишлатилишига кўпчилик эътибор қилмайди.

Савол:

Ўзбекистон нега қуёшли ўлка деб юритилади?

Жавоблар келгуси ҳафтанинг сешанба кунни соат 15:00 гача қабул қилинади.

Электрон манзил: info@od-press.uz

Телефон: 0 (371) 234-91-82

Telegram: (+99897) 444-80-84

20-сондаги саволнинг жавоби қуйидагича:

Сайёҳ ҳафсаласини пир қилган нарса — «Made in China» ёзуви эди.

Саволга Аҳмаджон ҲАҚҚУЛОВ, Хамза ЭРДАШЕВ, Вазира Қаландарова ва Диёр Абдухалилов тўғри жавоб йўллади.

МАСЛАҲАТ

Олма — таркиби клетчатка ва В₁, В₂, В₃, К, А витаминларига бой мева. Шунингдек, бу меваларда кўплаб минераллар, органик кислоталар ва темир бор. Олма ҳазм қилиш органларига яхши таъсир кўрсатади, асаб ва юрак-қон томир тизими ишини яхшилайдди. Олмани олимлар энг яхши маҳсулот деб таърифлайдилар.

Йогурт организмимизнинг меърада ишлаши учун зарур бактерияларга бой. Бу маҳсулотда С, В₁, В₂, А провитамини бор. Улар соғлом тери ва асаб тизими учун фойдали.

Саримсоқ энг кўп тарқалган доривор ўсимлик. Бундан ташқари саримсоқ калий, мағний, фосфор, кальций, йод минералларига ва цинк, марганец, селен микроэлементларига бой. Кунига икки бўлакча саримсоқ шамоллашни унутиш учун қифоя.

Резавор мевалар нимаси билан фойдали? Улар ҳам клетчаткага бой ва шу билан бирга қанд миқдори кам. Кулупнай ва малина таркибига кирувчи эллаг кислотаси кучли аксиоксидант, улар саратон хужайраларига қарши қурашади, қорағат эса, кўриш қобилияти ва хотирани оширади.

OILA
DAVRASIDA
Mustakam oila — yurt tayanchi
Ilmimo'y-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

«Оила даврасида» газетаси тахририяти» масъулияти чекланган жамияти

Бош мухаррир
Хуснидин БЕРДИЕВ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Танзила Норбоева, Қаҳрамон Куронбоев, Шавкат Жавлонов, Қудратилла Рафиқов, Коммуна Ирисбекова, Дилором Тошмухамедова, Ином Мажидов, Элмира Боситхонова, Мизроб Бўронов, Муродулло Холмухамедов, Мухаммаджон Куронов

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, 100000. Амир Темури 1-тор кўчаси, 2-уй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Набатчи — Ф. Бобоқонов
Саҳифаловчи — Х. Файзуллаев

Буюртма: t-637 ISSN 2181-6190 Обуна индекси — 193

Адаби: 2959 нусха. Нархи: келишу асосида.

Келг бичими А-3, ҳафта 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилган.

Чоп этишга топширилди: 19:00

ISSN 2181-6190

12345